

İslâm'ın Cihad Kavramı (Felsefî Bir Analiz)

Islam's Concept of Jihad (A Philosophical Analysis)

Ali Raza TAHİR^a

^aFelsefe Bölümü,
Pencap Lahor Üniversitesi, Pakistan

Çev. Faruk ÖZDEMİR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun,
TÜRKİYE/TURKEY
fozdemir5561@hotmail.com

*Bu makale "Islam's Concept of Jihad
(A Philosophical Analysis)" Interdisciplinary
Journal of Contemporary Research in
Business, ISSN 2073- 7122, 09/ 2012, Vol. 4,
Issue 5, ss. 119- 128'den alınmıştır.*

ÖZET İslâm vahyedilmiş bir dindir. İnsanlığın refahı ve ıslahı onun temel hedefidir. Onun vurgusu hem düşünce ve eylemde hem de inanç ve amel üzerindedir. İnanç kök gibidir, ameller dallar gibidir, inanç ve amelin sonuçları bir birey ve toplum için meyve gibidir. Cihat (savaş) dinin pratik kısmına ait bir doktrindir. Ne yazık ki o istismarcılar ve bazı çıkar sahibi güçler tarafından yanlış anlaşılmıştır. Bu nedenle İslâm'ın müntesipleriyle diğer dinler arasında bir savaş durumu oluşturuldu. Bu insanlık için talihsiz bir fenomendir. Bu makalede ben İslâm'ın öğretilerinin perspektifinden gerçek bir Cihat kavramını sunmaya çalıştım.

Anahtar Kelimeler: İslâm'ın temelleri; dinî ibadetler; refah; insanlık; cihat

ABSTRACT Islam is a revealed religion. Welfare and betterment of humankind is its main goal. Its emphasis is on both idea and deed and faith and action. Faith is like root, actions are like off-shoots, and results of faith and action are like fruit for an individual and society. Jihad (struggle) is a doctrine belongs to practical portion of religion. Unluckily it has been misinterpreted by exploiters and some powers having vested interests. Consequently a war state has been created between the followers of Islam and other religions. It is a misfortune phenomenon for the humankind. In this article I have tried to introduce a real concept of Jihad in the perspective of the teachings of Islam.

Key Words: Fundamentals of Islam; religious practices; welfare; humankind; jihad

Journal of Islamic Research 2011;22(3):200-6

İki tür din vardır: vahyedilmiş ve vahyedilmemiş. İslâm vahyedilmiş bir dindir. Kur'ân-ı Kerîm, Yüce Allah tarafından insanlığın hidayeti için vahyedilmiş anayasası ve kodudur. Kur'ân'a göre Yüce Allah insanlığa yol göstermek için yüz yirmi beş bin peygamber göndermiştir. Bu zincirin ilk halkası Hz. Âdem (a.s.)'dir. Hz. Muhammed (s.a.v.) Yüce Allah'ın insanlığa gönderdiği son peygamberdir. O (s.a.v.) Allah tarafından peygamberlik mührü olarak beyan edilmiştir. İslâm'da bütün peygamberlere ve onlara vahyedilen kitaplara iman Müslüman olmak için zorunludur. Tek bir peygamberi ya da vahyedilen bir kitabı inkâr etmek bütün peygamberleri ve vahyedilmiş kitapları inkâr etmektir. Allah onlardan bazısını diğerlerine üstün kılmış olsa da bütün peygamberlere ve onlara vahyedilen kitaplara hürmet İslâm'da imanın zorunlu bir şartıdır (Kur'ân, 2: 253).

“De ki: Allah’a, bize indirilene, İbrahim’e, İsmail’e, İshak’a, Yakub’a ve kabilelere indirilene; Musa’ya, İsa’ya ve Rab’leri tarafından peygamberlere verilene inandık; onlar arasında bir ayırım yapmayız ve biz O’na teslim olanlarız.” (Kur’ân, 3:83).

İslâm Allah tarafından insanlık için seçilen tek dindir. Bütün peygamberler kendi dönemlerinde aynı dini tebliğ etmek için Allah tarafından gönderildiler. Onlar görevlerini doğru, mükemmel ve tatmin edici surette icra ettiler.

“Şüphesiz Allah katında (gerçek) din İslâm’dır ve Kitap verilenler ancak kendilerine ilim geldikten sonra ayrılığa düştüler.” (Kur’ân, 3:18).

Allah Rab, Yaratıcı, Kudret sahibi, Her şeyi bilen, Yüce ve Üstün güç sahibidir, Peygamberler O’nun yeryüzündeki temsilcileridir, Vahyedilmiş Kitaplar her peygamberin kendi dönemindeki insanlar için O’nun anayasasıdır ve İslâm, insanların yaklaşımı, zihinsel düzeyi, eğitimi ve anlayışlarına göre farklı çağlarda kendisi tarafından gönderilen dindir. (Yunus, 10:47) Tüm peygamberlerin temel amacı insanlığın hidayeti ve ıslahıdır. Tüm İnsanlar O’nundur.

“İnsanlar bir tek ümmet idi. Sonra Allah, müjdeleyici ve uyarıcı olarak peygamberleri gönderdi. İnsanlar arasında, anlaşmazlığa düştükleri hususlarda hüküm vermeleri için, onlarla beraber hak yolu gösteren kitapları da gönderdi. Ancak kendilerine kitap verilenler, apaçık deliller geldikten sonra dinde anlaşmazlığa düştüler...” (Kur’ân, 2:213).

Tüm vahyedilen kitapların ana konusu insanlığın ıslahı idi. Onların bütün buyrukları insanların refahı etrafında döner. Bütün peygamberlerin öğretilerinin odak noktası erdemli bir varlığın oluşturulması üzerindedir. Her peygamber adaleti ayakta tutmak ve adaletsizlik, baskı ve zulmü kınamak için mücadele etmişlerdir. Onlar müntesiplerini adaleti, sevgi ve barışı ikame etmeleri için eğitmişler ve yetiştirmişlerdir. Onları yetiştirme amacıyla zekâ seviyelerine uygun ve yeterli olan yöntem ve teknikler kullanmışlardır. Böylece onlar insanî değerleri terfi ettirmişler, toplumun gelişiminde kendi rollerini oynamışlar ve müntesiplerinin akıl ve entelektüel düzeylerini yükseltmişlerdir. Farklı pey-

gamberler dinin farklı versiyonlarıyla gelmelerine rağmen nihayetinde o her dönemin insanların seviye ve anlayışlarına göre Yüce Allah tarafından gönderilen İslâm’dır. Modern çağın ünlü İslâm düşünürü müftü Muhammed Abduh da bu konu üzerine vurgu yapmıştır. Osman Emin, Abduh’un felsefesini şu sözlerle tarif etmiştir:

“Onun düşüncesi insanlık tarafından gerçekleştirilen ilerleme evrelerinin mükemmel din olan İslâm’da nihayete erdiğini gösterir. Önceki dinler sıkı ve titiz kurallar koydu ve duyulara hitap ederek peygamberler aracılığıyla gerçekleştirilmiş etkileyici mucizelere yönelmişti. İnsan toplumu ilkel aşamayı geçince kalbe hitap eden din geldi ve duyguların ve içsel gizemlerin dilini konuştu... Nihayet entelektüel olgunluğa hitap eden İslâm dini geldi. (Şerif (baskısı), 1983: 1497).

Bundan dolayı İslâm insanlığın ıslahı için Yüce Allah tarafından seçilen tek dindir. Tüm peygamberler bu dini insanların anlayışları ve zamanın ihtiyaçlarına göre getirmişlerdir. Bütün peygamberlerin tüm çabalarının nihai hedefi,

- Yüce Allah’a kulluk
- İnsanlığın ıslahı
- Erdemli bir varlık oluşturma
- Adalet temeli üzerinde bir sistemin kurulması
- Barışın restorasyonu
- İnsanların hemcinsleri tarafından her türlü tutsak edilme ve köleleştirmenin ortadan kaldırılması
- Baskı ve zorbalığa karşı koyma
- Bireyin ve toplumun manevî/ruhsal özgürlüğü
- Eziyet, vahşet ve mağduriyetlere karşı sürekli ve kesintisiz savaş
- Sömürgecilere karşı durma
- Değerleri yükseltme idi.

Hız. Peygamber (s.a.v.) dönemlerindeki insanlık rasyonel bir anlayış düzeyine ulaştığı için peygamberlik mührü ile bütün peygamberlerin önderi olarak son ve en mükemmel şekliyle İslâm dinini

getirdi. Modern çağın meşhur İslâm düşünürü Dr. Muhammed İkbâl bu gerçeği şu sözlerle açıklar:

“... Sonra, İslâm peygamberi antik ve modern dünya arasında durmuş gibi görünüyor. Onun vahyinin kaynağı söz konusu olduğunda antik dünyaya aittir; vahyinin ruhu açısından bakıldığında modern dünyaya aittir. O’nda hayat yeni bir yönüne uygun diğer bilgi kaynaklarını keşfeder... İslâm’da peygamberlik kendisini yürürlükten kaldırma gereksinimini keşfederek mükemmelliğe ulaşır.” (İkbâl, 1989: 100-101).

“İSLÂM” KELİMESİNİN TANIMI VE ANLAMLARI

Biz “İslâm” sözcüğünün literal anlamlarıyla tartışmamıza devam ediyoruz. Arap dilinde her kelime “kaynak” olarak bilinen bir kökene sahiptir. “İslâm”ın köken ya da kaynağı üç Arapça harf “S- L- M (س-ل-م)”den oluşur. O barış ve Yüce Allah’a tam bir teslimiyet ve boyun eğme anlamına gelir. İslâm Ansiklopedisi’ne göre:

“Kur’ân’a dayalı inançlar ve ritüeller sistemini gösteren teknik bir terim olarak İslâm, *esleme* (“boyun eğmek”, “kendini adamak”) fiilinin sıkça tekrarlanan kullanımından türemiştir.” (Gibb, 1961: 176).

“The Way to Thruth” sitesine göre ise

“İslâm kurtuluş, barış ve teslim olma anlamına gelen Arapça s-l-m kökünden türer. Dinî bağlamda o evrenin arterlerinde akan Allah’ın Merhame-ti’nin ifadesi, yaratıkların isteyerek teslim olduğu insanlık hariç- İlâhî sistemdir.” (<http://www.thewaytotruth.org/jihad/meaning.html>)

İSLÂM'IN ÖĞRETİLERİNİN TEMEL RUHU

İslâm’da inanç iki bölümden oluşur yani,

i. Esaslara ya da temellere iman

ii. Esaslara imanın gereği olan (esaslar ya da temellerin dalları veya şubeleri konumundaki) dinî ibadetler doğrultusunda pratik hayat

İslâm’ın bütün esasları herhangi bir renk, mezhep, kabile ve millet ayrımı olmaksızın kapsamlı ve evrensel bir çağrışıma sahiptir. Benzer şekilde tüm

dinî ibadetler Müslümanlar için olduğu gibi bütün insanlık için faydalıdır.

İslâm’da imanın ikrarı “*Kelime-i Tayyibe*“ olarak bilinir. Bu ikrarın ilk kısmı “Allah’ın birliğine imandır” (*Tevhid*). Allah’ın birliğine iman insanda bir evrensellik duygusu yani bir insanı bütün maddî ilişki ve bağlantılardan azat eden bir duygu geliştirir.

“Duygusal bir birleşme sistemi olarak o (İslâm) insan birliğinin bir temeli olarak kan bağıni reddettiği gibi bireyin değerini kabul eder. Kan bağı dünyevi kökenle ilgilidir. İnsan birliğinin sadece psikolojik temelini arama ancak insan hayatının tamamının kökeninde ruhsal olduğu algısıyla mümkün hale gelir.” (İkbâl, 1989: 116).

İslâm’a göre her şeyin kökeni mutlak ruh olan Allah’tır. Allah’a iman kapsamlı bir vizyon ve her türlü maddî ve dünyevî bağlardan arınmış evrensel bir yaklaşım geliştirir. Kur’ân’a göre bütün insanlığın kaynağı aynı yani ruhsal Yüce Allah’tır. (Kur’ân, 31:28). Yüce Allah bütün mahlûkatına müşfik ve merhametlidir. Tüm insanlığın hidayeti ve ıslahı O’nun temel amacıdır. O bir din sistemi yani vahyedilmiş kitaplar, peygamberler, ilim, melekler, ödül ve ceza, dünya ve ahiret hayatını tesis etmiştir. İnsanoğlu O’nun tüm mahlûkatının şaheseridir. Dolayısıyla O’nun rehberliğinde hiçbir ayrımcılık bulamayız. O mutlak iyidir ve O’nun nimetleri tüm varlıklar içindir. Artık itaat edip etmemek insanlara kalmıştır.

O Kur’ân’da sadece Müslümanlara hitap etmiştir. Bütün insanlar O’nun muhataplarıdır. O Kur’ân’da insanlara yüzden fazla “*el-insan*” (insan) ismiyle hitap etmiştir. Aynı şekilde O insanoğluna yirmi beşten fazla “*Yâ benî Âdem*” (*Ey Âdemoğulları*) nitelemesiyle hitap etmiştir. O tüm varlıklarını korur ve hiçbir ayırım gözetmeksizin nimetlerini bahşeder. Kur’ân’ın ilk “*sûre*”si (bölüm) “*el-Fatiha*” (Açılış) adı altındadır. O Hz. Peygamber (s.a.v.)’e iki defa vahyedilmiştir. O “Kur’ân’ın kalbi” olarak da bilinir. Bir Müslümanın onu her namazda okuması zorunludur. O, bu “*sûre*”nin (bölüm) önemini gösterir. O yedi ayetten oluşur. Onun her ayeti İslâm inancının gerçek ruhunu yani Allah’ın rahmetinin verenselliğini açıklar.

“Hamd âlemlerin Rabbi Allah’a mahsustur.” (Kur’ân, 1: 1).

Bu Allah’ın nimetlerinin hiçbir ayırım gözetmeksizin evrensel olduğu anlamına gelir. O koruyucu, ihtiyatlı ve her mahlûkun dayanağıdır. Bu yüzden gerçek bir Müslüman O’nun samimi inananı olarak Allah’ın sıfatlarını benimsemelidir. O müşfik, başkalarının iyiliğini isteyen, iyilik yapan ve tüm insanlığa hizmetkâr olmalıdır.

İslâm’da imanın ikinci şartı Hz. Peygamber (s.a.v.)’in peygamberliğidir. Yüce Allah onu Kur’ân’da tüm insanlık için rol model olarak beyan etmiştir. (Kur’ân, 33:21). Onu hiçbir ayırım yapmaksızın tüm âlemlere rahmet olarak ilan etti. (Kur’ân, 21:107). Hz. Peygamber (s.a.v.) bütün insanlığın ıslahı için hatta en kötü düşmanları için bile her zaman dua etti ve çaba harcadı. (Kur’ân, 9:80). Onun görevi hidayete erdirmek değil sadece mesajı tebliğ etmektir. (Kur’ân, 3:20). Onun hayatı yüce bir ahlâkın başyapıtı idi. (Kur’ân, 68:4). Onun peşinden giden kimse esasen diğer varlıklara yararlı, nazik ve merhametli olmalıdır.

Kur’ân Yüce Allah’ın Hz. Peygamber (s.a.v.)’e bir vahyi ve İslâm’ın kutsal kitabıdır. Onun ana konusu insandır. (Kur’ân, 76:1-31). O bir hidayet ve rahmet kitabıdır. (Kur’ân, 6: 156-158). O insanlar için rahmet ve şifadır. (Kur’ân, 17:82). O milletler için bir hatırlatmadır. (Kur’ân, 29:27). O hayatın ve evrenin dinamik bir vizyonunu sunar. (Osman, 2006:3).

Mekke’deki (Suudi Arabistan) “*Beytullah*”-*Hane-i Kâbe* (Hac Evi) tüm dünyadaki Müslümanlar için en kutsal yerdir. Fakat Yüce Allah orayı tüm insanlık için bereket ve hidayet yeri ilan etmiştir.

“ Şüphesiz, âlemlere bereket ve hidayet kaynağı olarak insanlar için kurulan ilk ev (mabet), Mekke’deki (Kâbe)dir.” (Kur’ân, 3:96).

İbadetler ya da dinî pratiklerle ilgili bir konuya ilişkin olarak hepsinin insan ırkının ıslahı ve refahı ile direkt bir ilişkisi vardır. Her dinî ibadetin iki boyutu vardır:

- Allah’a kulluk
- İnsanlığın refahı

İslâm’ı ikrar ettikten sonra her Müslümanın ilk yükümlülüğü günde bez kez namaz kılmadır. Allah Kur’ân’da İslâm’ın müntesipleri için önemini açıklamak amacıyla onu yüzden fazla zikretmiştir. Fakat onun insan için gizli yararı nedir? Allah şöyle açıklar:

“Sana vahyedilen Kitab’ı oku ve namazı kıl. Şüphesiz ki namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah’ı anmak elbette ibadetlerin en büyüğüdür. Allah yaptıklarınızı bilir.” (Kur’ân, 29:45).

Bu şu anlama gelir; bir kimse dinî bir görev olarak namazını kılacak fakat sonuçta iyi huylu, iyi davranışlı ve mütevazı olacak ve bu şekilde herkes için yararlı olacaktır.

İkinci dinî ibadet oruç tutmadır. Her Müslüman yılda bir ay *Ramazân* ayında (İslâmî takvime göre bu ay oruca özeldir) oruç tutmak zorundadır. Oruç Allah’a itaat etmektir fakat kişiyi kötülüklerden korur ve onu dindar yapar. (Kur’ân, 2:183). Dolayısıyla o kişi insanlara karşı yararlı olacaktır.

Üçüncü dinî görev “*Zekat*” (fakire yardım)’dır. Yıllık geliri belirli bir limite erişen her Müslüman *Zekât* yani gelirin belirli bir kısmını muhtaç kimselere vermek zorundadır. *Zekâtın* sırrı nedir? Kur’ân şöyle açıklar;

- Fakire yardım
- Servetin/zenginliğin merkezileşmesine son verme
- Toplumda servetin sirkülasyonu
- Gelirin arınması
- Allah’a yakınlık

Dördüncü şart *Hac*’dır. O ömürde bir defa zorunludur. Fakat herkes onu yerine getirmekle yükümlü değildir. O şarta bağlıdır. Ancak ondaki gizli mesaj bir kimsenin Allah’ın çağrısı üzerine bu dünyadan göç etmeye hazırlıklı olmasıdır. İkinci şey ister sıradan bir insan olsun isterse bir hükümdar olsun Yüce Allah’ın huzurunda herkesin eşitliğidir. (Kur’ân, 22:26-27).

Bir Müslümanın beşinci görevi muhtaç ve fakire *Öşür* (Hanefî fikhî müntesibi için bazı koşullarla birlikte ziraat gelirin onda biri) ve *Humus* (Caferî fikhî mensubu için yıllık tasarrufun beşte birini) vermektir.

Şimdi tartışmamız “Cihad” a gelmiştir. “Cihad” dinî pratikler ya da ibadetler arasında altıncı şarttır. Dikkat ediniz, tüm esasları- temel ilkeleri ve bütün dalları ya da şubeleriyle insanlığın ıslahı ve refahı için var olan bir dinin altıncı şartı nasıl insanlıkla mücadele hakkında olur?

İslâm hayatın eksiksiz bir kodudur. O daha önceki tüm ilahî dinlerin devamı ve tamamlayıcısıdır. İslâm Peygamberi (s.a.v.) daha önceki bütün peygamberleri tasdik etmiştir. Kur’ân’a göre:

“Hayır! O, gerçeği getirdi ve peygamberleri de doğruladı.” (Kur’ân, 37:37).

İslâm bütün işler, konular, köşeler, yönler, bölmeler ve alanlarda müntesiplerine yol gösterir. O tüm diğer din mensuplarıyla bir arada yaşama felsefesi sunmuştur. O başka bir dine karşı değildir. Onun öğretilerinin temel ruhu “herkes için yaşama”dır. İslâm fitnenin öldürmekten daha büyük bir günah olduğunu ilan etmiştir.

“Fitne adam öldürmekten daha büyük bir günahtır”. (Kur’ân, 2:217).

İslâm’da bir dini seçme ve kabul etme konusunda zorlama yoktur (Kur’ân, 2:256). Hatta İslâm müntesiplerine diğer din mensuplarının tanrılarına küfür etmemelerini tavsiye etmiştir.

“Onların Allah’tan başka yalvardıklarına sövmeyiniz...” (Kur’ân, 6:108).

Arapça kelime Cihad’ın kökeni üç Arapça harf “C-H-D (ج-ه-د)”dir. Cihad çabalamak, gayret göstermek, çok çalışmak, mücadele etmek, çaba sarf etmek vb. anlamlara gelmektedir. Her akıllı insan tüm hayatı boyunca birçok alanda mücadele eder. Kur’ân’a göre insanlığa faydalı her pozitif çaba bir Cihad’dır. (Cheragh, N. D: 310). Yani her tür çaba bir Cihad’dır. İslâm’da bilgi edinme Cihad’ın daha yüksek bir çeşididir. Toplumdan cehaleti ortadan kaldırmak için gayret etme de Cihad’ın en değerli çeşitleri arasındadır. Felsefe ve edebiyat, bilim ve teknoloji, ekonomi ve bilgi teknolojisi, işletme ve bankacılık, mühendislik ve tıp, uzay bilimi ve endüstrisi alanlarında çalışma dikkate değer bir cihattır. Modern çağın ünlü İslâm düşünürü Allame Muhammed İkbale göre;

“Gerçek şu ki, ilim için yapılan her türlü araştırma esasında ibadetin bir çeşididir. Doğanın bilimsel gözlemcisi bir nevi ibadet halindeki mistik arayıcıdır.” (İkbal, 1989: 73).

Kur’ân onu en güzel şekilde şu ifadelerle anlatır:

“De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri düşünür.” (Kur’ân, 39:9).

Fakat hepsinin içerisinde en önemlisi bir insan olarak bireyin eğitimi, öğretimi ve yetişmesidir. Bilim ve teknolojide uzman ancak insanî değerlerden habersiz, eğitimsiz ve kültürsüz bir kimse insanlık için herhangi bir felaketten daha tehlikeli ve zararlıdır. Bu nedenle İslâm bilginin elde edilmesiyle birlikte insanların eğitim ve öğretimine vurgu yapmıştır. İnsanlık tarihi bitmek bilmeyen fethetme tutkuları nedeniyle daha zayıf milletlere karşı hükümdarlar ve sömürgeciler tarafından dayatılan korkunç savaşlarla doludur. Modern çağdaki iki dünya savaşı bu çılgınlığın en kötü örnekleridir. Şimdi insanlık üçüncü dünya savaşı tehlikesi altındadır. İnsanları tüm bu negatif yaklaşımlardan alıkoymak için sıkı, sürekli ve devamlı bir eğitim gereklidir. İslâm ona cihat adını vermiştir. İslâm’da Cihat iki çeşittir:

■ Büyük Cihat

■ Küçük Cihat (<http://en.wikipedia.org/wiki/Jihad>)

BÜYÜK CİHAD- EL- CİHADU’L- EKBER (NEFSE KARŞI CİHAD YA DA SÜFLİ ARZULARA KARŞI SAVAŞ)

İslâm’da süflî arzulara karşı savaş büyük Cihat olarak bilinir. (Mutahri, 1406: 6). O nefisle Cihat olarak da tanımlanır. İç benlik ya da ihtiraslar, arzular ve şehvet (iç düşman) ile mücadele dış düşmana karşı savaştan daha zordur. Bu nedenle o büyük cihat olarak bilinir.

KÜÇÜK CİHAD- EL-CİHADU’L-ASGAR (KILIÇLA CİHAD YA DA SİLAHLI MÜCADELE)

Bir savaş meydanında silahlarla dış düşmana karşı bir savaş küçük Cihat olarak tanımlanır. İslâm’a göre o iç benliğe karşı savaştan daha kolaydır. İslâm’ın

bütün kökleri (esasları) ve dalları (dinî ibadetleri) bir kimseyi bir toplumda insanca yaşamak için eğitmek ve yetiştirmek için vardır. Ne yazık ki İslâm'ın Cihat kavramı hem Müslüman hem de Müslüman olmayan çıkar çevreleri ve istismarcı insanlar tarafından yanlış yorumlanmıştır. Onlar İslâm'ın Cihat kavramının daha geniş perspektifini kötü niyetle körleştirmişlerdir yani;

- Bir kimsenin diğer insanlara insanca davranması ve muamele etmesi için eğitimi ve öğretimi

- Onurunu koruma, kişisel itibar, özgürlük, bağımsızlık ve dayanışma hakkı

Onlar haksız şekilde onu terörizmle değiştirdiler. Terörizm herhangi bir dinin mensupları içerisinde olabilecek insanlık dışı ve gayr-i ahlâkî bir düşünce eğilimidir. Fakat bu bireysel bir hareket olur. Bir bireyin akılsız ve insanlık dışı tutumu üzerine tüm dini ve topluluğu suçlama haksızlık olur.

İdeoloji ve varlığı savunma bir birey ve ulusun temel ve uluslararası kabul görmüş hakkıdır. Cihad'ın temel felsefesi İslâm inancını ve Müslümanları baskı ve herhangi bir dış saldırıdan koruma ve savunmadır. O yoksul, zayıf ve ezilen insanları korumaktır. O bir Müslümana dünyanın tüm diğer milletleriyle beraber saygı, haysiyet ve barış içerisinde yaşama teminatı sağlayan imanın bir şartıdır. (Ali, 2005: 123). O karşılıklı saygı ve birlikte yaşama anlayışına sağlam bir zemin sağlar. O saldırganlık veya terörizm anlamına gelmez aksine o tüm bu tür yaklaşımların ve faaliyetlerin yolunu kesmiştir.

Cihad'ın şartları ve koşulları, savaş hukuku, mahkûmlara muamele ve fethedilen yerlerde kayıtsız şartsız saygıyla davranma yukarıda ifade edilen tezimizin açık ve net delilleridir. Şimdi bizim bakış açımızı destekleyen bazı Kur'ân ayetleri aktarıyoruz.

İslâm hiç kimseyi bir dini kabul etmeye zorlamaz. Herkes itibarı ve onuruyla kendi inancına göre yaşama hakkına sahiptir. Bu her insanın temel bir hakkıdır.

Karşılıklı saygıyla yaşamak ve bir arada var olma prensibini korumak için Kur'ân şu düzenlemeleri önermiştir:

i. Size saygı gösteren ve barışı muhafaza edenlerle daima barış ve saygıyla yaşa.

“Allah, sizinle din uğrunda savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı ve onlara adil davranmanızı yasaklamaz. Muhakkak Allah, adaletli olanları sever.” (Kur'ân, 60:8)

ii. İstedikleri takdirde müşriklere koruma ve sığınma ver.

“Ve eğer müşriklerden biri senden aman dilerse, Allah'ın kelamını işitip dinleyinceye kadar ona aman ver, sonra onu güven içinde bulunacağı bir yere ulaştır. İşte bu, onların bilmeyen bir kavim olmalarından dolayıdır.” (Kur'ân, 9:6).

iii. Barış isteyenlerle asla savaşma

“Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de ona yanaş ve Allah'a tevekkül et, Şüphesiz O işitendir, bilendir.” (Kur'ân, 8:61).

iv. Kötülüğü iyilikle defetmeye çalış

“İşte onlara, sabretmelerinden ötürü, mükâfatları iki defa verilecektir. Onlar kötülüğü iyilikle savarlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan harcarlar.” (Kur'ân, 28:54; 41:34).

Kur'ân antlaşmalarında sabit duran kimselerle asla savaşmamayı ve barışa riayet edenlerle daima barışı sürdürmeyi beyan eder. (Kur'ân, 4:90).

v. Sıra size geldiğinde/elinize fırsat geçip cezalandırıcaksanız aynısı ile misilleme yapın ve asla sınırı aşmayın çünkü sabrın mükâfatı büyüktür.

“Eğer ceza verecekseniz, size yapılan işkencenin misliyle ceza verin. Ama sabrederseniz, elbette o, sabredenler için daha hayırlıdır.” (Kur'ân, 16:126; 2: 194; 42: 39-44).

ZORUNLU CİHAD (SAVAŞ)

İslâm son ana kadar barışı, sevgiyi, işbirliğini, uzlaşmayı ve mutabakatı teşvik eder fakat bir millet bütün sınırları ve engelleri geçtiği zaman İslâm, müntesiplerine zalimlerle ve saldırganlarla savaşmayı, mazluma yardım etmeyi, zayıfı korumayı ve adaleti muhafaza etmeyi emreder.

“Kendileriyle savaşılmalara, zulme uğramış olmaları sebebiyle, (savaşma) izni verildi. Şüphe yok ki Allah, onlara yardıma mutlak surette kadirdir. On-

lar, başka değil, sırf “Rabbimiz Allah’tır” dedikleri için haksız yere yurtlarından çıkarılmış kimselerdir.” (Kur’ân, 22:39-40, 8:59, 9:41, 2:193-194, 9:12-13).

CİHAT (SAVAŞ) KURALLARI

Zorunlu bir savaş durumunda İslâm, müntesiplerine savaş ahlakına uymayı emreder. Bu kural ve düzenlemelere uymak bir Müslümanın dinî bir görevidir.

■ **Kadınlara, esirlere, çocuklara, yaşlılara, engellilere, hastalara, silahsızlara, yarahlılara, mahkûmlara, savaş alanında teslim olan askerlere, masum kimselere, hastanelere, akademik kurumlara, sivil bölgelere, dinî mekânlara saldırmayın.** (Noori, N. D. :151).

■ **Evleri, tarlaları, bahçeleri, ürünleri, su ve besin kaynaklarını harap etmeyin.**

■ **Hayvanları öldürmeyin.** (Taberî, N.D: 434).

SONUÇ

İslâm tüm insan ırkı için barış, sevgi, uyum ve huzur dinidir. İslâm’da dinin benimsenmesi konusunda zorlama yoktur. İslâm’ın bütün temel prensipleri (kökleri) ve dinî ibadetleri (dalları) bir kimseyi insanlığa faydalı olmak için eğitir ve yetiştirir. İslâm düşünce ve eylem özgürlüğünün her akıllı insanın temel hakkı olduğunu beyan eder. Bu nedenle o her çeşit zorlamayı kınar. O tüm dinlerin mensupları içerisinde karşılıklı saygı yaklaşımı ve birlikte yaşama prensibini teşvik eder. Cihat saldırganlık ve zulüm için değildir. O hakları savunmak ve diğer milletlerle barış ve huzurla yaşamak için imanın bir şartıdır. İslâm her türlü terörü kınar ve reddeder. Cihat terörizm değildir. O terörizmden kesinlikle farklıdır. Cihadın şartları, kuralları ve ahlaki onu her çeşit terörden ayırır.

KAYNAKÇA

- (<http://en.wikipedia.org/wiki/Jihad>)
- (<http://www.thewaytotruth.org/jihad/meaning.html>)
- Ali, Hazreti, A.S. (2005). Nahv el-Belağa, İngilizce Çevirisi Dr. Sayed Ali Raza Tehran tarafından yapılmıştır, Saqib Yayınları tarafından yayınlanmıştır, Lahor, Pakistan.
- Cheragh Ali, Maullana, (N.D). Cihad, Lahor, Pakistan, Dost ortaklar, yayıncılar, kitap satıcıları.
- Gibb, H.A.R. (1961). Shorter Encyclopaedia of Islam, Leiden, Londra.
- İkbâl, Allame Muhammad, (1989). The Reconstruction of Religious Thought in Islam, Lahor, İkbâl Akademisi, Pakistan.
- Mutahri, Murtaza, (1406). Hicret or Cihad, Tahran, İran, Sazman-e Tablighat-e İslami.
- Noori, Hussain, (N.D). Mustadrak al wsail, c. 2, İran, Darul kutub el- İslamia.
- Osman, Dr. Fathi,(2006). About Jihad and Hudud, Lahor, İkbâl Uluslararası Araştırma, Eğitim ve Diyalog Enstitüsü.
- Kur’ân- Kerim, (İngilizce Çevirisi M.H. Şakir tarafından yapılmıştır, Ansariyan Yayınları, İran).
- Şerif M.M. (Baskısı) (1983). A History of Muslim Philosophy, c. 2, Karaçi, Pakistan, Royal Book Company Sadar.
- Taberî, (N.D). Tarihu'r- Rusûl ve'l- Mülûk, c. 3, Beyrut, Maktabahiyat.